

УДК 37+75

Черній І. – ст. гр. БФ-11

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

НОВАТОРСТВО ІВАНА МАРЧУКА У МАЛЯРСТВІ

Науковий керівник: к.філол.н., ст. викл. Назаревич Л. Т.

Іван Марчук – живописець зі світовим іменем, його твори мистецтва репрезентують Україну в найкращих виставкових залах усіх континентів. Самовідданість, душевна простота, Богом даний талант і невтомна праця зробили його картини обличчям України в Європі та США. Із 1989 по 2001 рр. художник побував майже у всіх куточках світу, зокрема у Австралії, Канаді, Америці. Свобода, незаангажованість, яку майстер здобув за 10 років перебування у США, дозволили йому творити так, як прагнула душа. Митець самовіддано творить, не користуючись своїм статусом заслуженого художника України, не хизуючись тим, що є лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка та почесним членом Наукової ради Академії та фігурує на 72 місці в британському рейтингу «100 геніїв сучасності». Художник філософського спрямування малює у різних діапазонах: від пейзажів до абстракцій, від космогонічних видінь до історичних метафор. Іван Степанович є засновником «пльонтаризму» (від слова «пльонтати» – снувати, переплітати). Живописець, дивлячись на дерева, замислювався, як їх так перенести на полотно, аби вони виглядали живими. Його уява підказала складну техніку, яка передбачає відтворення багатьох ліній різного діаметру, що влітаються одна в одну. У реципієнта виникає враження, що картини ніби створені з клубочків чудернацьких ниток.

Художник-новатор із світовим іменем поділяє свою творчість на 10 циклів («10 Марчуків»): «Голос моєї душі», «Пейзаж», «Цвітіння», «Кольорові прелюдії», «Портрети», «Нові експресії», «Абстрактні композиції», «Біла планета», «Виходять мрії з берегів», «Погляд у безмежність». До 170-річного ювілею Тараса Шевченка сучасний геній створив цикл «Шевченкіана», куди ввійшло 42 твори. Ілюстрації до «Кобзаря» засвідчили про новаторське прочитання віршів поета. Художник, оминаючи історичні деталі та етнографічну атрибутику, зумів передати напруження Тарасового слова, багатого на палітру емоцій, духовних поривань, філософських роздумів. Центральним образом циклу стала постать Шевченка (сім портретів поета). Настрої, що охопили Тараса, надзвичайно складно передати пензлем, а Іванові Марчуку це вдалося. На одному із портретів Кобзаря зображено у зажурі. Він прихилився до дерева, гілля якого химерно розрослося і так густо заповнило простір, що в ньому заплутались і люди, і птахи, і саме небесне світило. Портрет не песимістичний, він вселяє надію такими художніми деталями, як кольорові квіти. Саме вони – символ надії на кращу долю людини та квітуче майбутнє України. Варто зазначити, що образ квітів є характерним для творчості Івана Марчука. Навіть материнство художник ототожнює з квітучим садом. Своєю «Шевченкіаною» митець зосередився на загальнолюдських, особистісно-екзистенційних аспектах поетичної майстерності Шевченка, відкинувши стереотип, на основі якого Кобзаря сприймали як поета мас, поета-бунтаря, пророка.

Творча еволюція класика українського живопису, його талант настільки багатогранний, що важко усвідомити та оцінити уповні його роль не лише в українському, а й у світовому мистецтві. Не лише творчість, а й саме життя художника вражають незвичністю й неординарністю.